

20160060252

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија” бр.43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15 и 192/15), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 5.1.2016 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈА НА КАРДИОВАСКУЛАРНИ БОЛЕСТИ (КВБ) ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2016 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Болестите на срцето и крвните садови претставуваат голема, хетерогена група на заболувања и се на прво место како причини за смрт во генералната популација во Република Македонија. Ишемичната болест на срцето со своите четири клинички форми – ангина пекторис, акутен инфаркт на миокардот, ненадејна срцева смрт и ишемична кардиомиопатија, е најчеста болест од оваа голема група на заболувања, а настанува како последица на атеросклероза во коронарните артерии.

Најновите испитувања покажуваат дека атеросклеротичните промени на крвните садови настануваат уште во најраната возраст (после втората година од животот) така што со превенција треба да се започне што е можно порано. Многу студии укажуваат на тоа дека со менување на начинот на живеење во многу развиени земји успеано е морбидитетот и морталитетот од КВЗ да се намали за 40%. Се проценува дека 2/3 од падот на морталитетот се должи на промените на лошите животни навики постигнато преку едукативни програми наменети за генералната популација.

Од посебен интерес и значење се и цереброваскуларните болести, особено цереброваскуларниот инфаркт, субарахноидалното, интрацеребралното и друг вид крвавење кои се вбројуваат во десетте најчести причини за смрт на населението, а се тесно поврзани со болестите на срцето.

Цереброваскуларниот инфаркт е водечка причина за морталитет и морбидитет во светот. Во Република Македонија, годишно има околу 5000 пациенти со цереброваскуларен инфаркт (мозочен удар). Повеќе од 80% од овие инфаркти се од ишемичен тип, предизвикани поради оклутирачки тромб во мозочна артерија. Во светот, ендоваскуларниот третман се користи преку 10 години, а постојат различни направи за негово изведување. Според протоколите на Американската Асоцијација на неврохирурзи, ендоваскуларниот третман би требало да биде прв избор бидејќи е минимално инвазивен, го намалува бројот на денови на болнички престој и дава одлични резултати на долг рок.

Од друга страна, кардиохируршките операции се едни од најсложените хируршки интервенции. Бројот на болни кои имаат потреба од кардиохируршка интервенција е во постојан пораст. Како кардиохируршки интервенции се подразбираат интервенциите на отворено срце помеѓу другите реконструкција на срцеви залистоци, замена на срцеви залистоци, аорто – коронарен бајпас и ред други интервенции помеѓу кои врвот го зазема трансплантацијата на срце од кадаверичен дарител.

Како и секоја друга гранка од хирургијата, кардиохирургијата бара искусен тим од кардиохирурзи, васкуларни хирурзи, анестезиолози, кардиолози и среден персонал (инструментарки, медицински сестри, анестетичари, перфузионисти).

За зајакнување на нивото на потребното знаење на населението, со акцент на лица со постоење на фамилијарна историја на КВЗ, ќе се одржат едукативни работилници за потенцирање на ризикот и последиците од КВЗ како и начините за нивна успешна

превенција со практикување на здрав животен стил. Ќе се спроведуваат и тренинзи на млади лекари за епидемиологијата на КВЗ, економскиот товар на овие заболувања врз јавно здравствениот буџет како и неопходната потреба од имплементација на мерките за нивно превенирање т.е. ефикасно рано спречување како и нивно редовно пријавување.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Главни цели на Програмата за превенција на кардиоваскуларни болести (КВБ) во Република Македонија за 2016 година се:

- Превенција на факторите на ризик;
- Навремано препознавање на КВБ;
- Намалување на смртноста и инвалидитетот;
- Одржување на семинари/работилници со презентирање на најновите сознанија во превенцијата, патологијата и лекувањето на КВБ;
- Едукацијата на тимот од државната кардиохирургија од страна на едукатори кои со своето искуство и знаење ќе го надоградат и пренесат на останатите инволвирани колеги. Тимот се состои од специјалисти по кардиохирургија и анестезија и среден медицински персонал (мед. сестри, инструментарки и перфузионисти);
- Обезбедување поддршка на професионалците почесто практикување на ендоваскуларни и васкуларни интервентни процедури преку обезбедување едукација и специфичен потрошен материјал кој се користи во овие процедури;
- Лекување на пациенти од цереброваскуларни болести, особено цереброваскуларниот ин-фаркт, субарахноидално, интрацеребрално и друг вид крвавење, со должина на болнички престој повеќе од 5 години;
- Подобрување во лекувањето на секундарно и терциерно ниво;
- Подобрување на квалитетот на живот кај пациентите со кардиоваскуларни болести
- Зајакнување на здравствениот систем на Република Македонија, како би бил во состојба да одговори на се поголемото оптеретување на населението со кардиоваскуларни болести.

III. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на активностите на Програмата се:

- Министерство за здравство
- Универзитетската клиника за кардиологија Скопје
- Универзитетската клиника државна кардиохирургија –Скопје
- Универзитетска клиника за радиологија
- Универзитетска клиника за неврохирургија
- ГОБ 8-ми Септември
- Универзитетска клиника за детски болести Скопје
- Медицински факултет Скопје
- Општи, клинички и специјални болници
- Здравствени домови,
- Избрани лекари на примарно ниво на здравствена заштита,
- Институт за јавно здравје
- Центри за јавно здравје
- Професионални здруженија и невладини организации
- Државен завод за статистика

Медицинскиот потрошен материјал за ендоваскуларните и васкуларни интервентни процедури ќе ги набавува Министерството за здравство врз основа на јавна објава, а дистрибуирањето до јавните здравствени установи извршители на активностите, врз

основа на доставената потреба за извршување на здравствените услуги или процедури, ќе ги обезбедуваат добавувачите кои ќе бидат избрани како најповолни на јавниот повик. Јавните здравствени установи, извршители на здравствените услуги ќе водат евиденција за пациентите и дадената терапија. Видот на материјалот е специфициран согласно потребите за интервенциите – коили, жици и катетри за церебрални крвни садови, балони, интродјусери и конектори, неуростентови и балони, сетови за аспирациска тромбектомија и други потребни потрошни материјали.

IV. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на мерките и активностите предвидени со Програмата за превенција на кардиоваскуларните болести во Република Македонија за 2016 година потребни се следните средства:

	Активност	Реализатори	Износ
1.	Формирање и одржување на база на податоци за пациентите кои се опфатени со рехабилитациониот третман	Универзитетска клиника за кардиологија Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања	60.000,00
2.	Одржување на база на податоци за пациентите со ВСМ	Универзитетска клиника за кардиологија Универзитетска клиника за детски болести	10.000,00
3.	Одржување на семинари/работилници со референтните кардиолози со цел запознавање со новите индикации за имплементација на сите типови на пејсмејкери и ехокардиографија низ Републиката	Универзитетска клиника за кардиологија Македонско лекарско друштво	50.000,00
4.	Изработка на прашалник кој ќе се дистрибуира во кардиолошките служби и службите на ИМП до средината на наредната година како би се изработил годишен извештај и пресметка за распространетоста на срцевата аритмија.	Универзитетска клиника за кардиологија Институт за јавно здравје	30.000,00
5.	Обука за ракување со дефибрилатор	Универзитетска клиника за кардиологија	100.000,00
6.	Средства наменети за образовни и договорни услуги за тимот кој ја основаше државната кардиохирургија и континуирано работи на растот и развојот на државната кардиохирургија.	Министерство за здравство Универзитетска клиника за државна кардиохирургија	20.320.000
7.	Обезбедување на медицински потрошен материјал за ендоваскуларните и васкуларни интервентни процедури - механички тромб-ектомии и емболизација на церебрални анеуризми	Универзитетска клиника за радиологија Универзитетска клиника за неврохирургија ГОО 8-ми Септември	10.000.000,00
8.	Изработка на Национална Програма за исхрана и физичка активност на децата во предучилишните и училишните установи (деца на возраст до 15 год), која ќе се имплементира на локално ниво.	Институт за јавно здравје Универзитетска клиника за детски болести	80.000,00
9.	Промотивни активности за подигнување на свеста кај населението за ризикот од кардио-васкуларни болести, одбележување на денот на КВБ	Институт за јавно здравје	300.000,00
10.	Анализа на анкетните листови и утврдување на критични точки за подобрување на здравствениот статус на населението	Институт за јавно здравје Центри за јавно здравје	30.000,00
11.	Изработка на регистар на пациентите со најтешки форми на генетска условена хиперлипотеинемичка поради планирање средства за нивно лекување, односно следење на очекуваните пореметувања на луѓето со крвно сродство.	МОЈ ТЕРМИН Институт за јавно здравје Универзитетска клиника за кардиологија Универзитетска клиника за детски болести	20.000,00
12.	Одржување на семинари/работилници на доктори во врска со проценка на ризик од КВБ	Министерство за здравство	1.000.000,00
13.	Лекување на пациенти од цереброваскуларни болести, особено цереброваскуларниот инфаркт, субарахноидално, интрацеребрално и друг вид крвање, со должина на болнички престој повеќе од 5 години	Јавни здравствени установи во Република Македонија	2.000.000,00
14	Средства за неизмирени обврски за 2015 година		1.000.000,00
	ВКУПНО:		35.000.000,00

V. ДОСТАВУВАЊЕ НА ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

Јавните здравствени установи кои се извршители на оваа програма, најдоцна до 31.1.2017 година да достават до Министерството за здравство годишни извештаи за реализираните мерки и активности во 2016-та година, предвидени со оваа програма.

Програмата ќе се реализира во обем и содржина на средствата одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2016 година во вкупен износ од 35.000.000,00 денари од кои 9.000.000,00 денари од основниот буџет и 26.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

VI. Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-12831/1-15
5 јануари 2016 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.